

ЗМІСТ

Передмова.....	3
Пояснення до структури термінологічного словника	4
Основні скорочення	5
Український алфавіт	5
Вступ	6
Споруди епохи первіснообщинного ладу	7
Архітектура Стародавнього Єгипту	12
Архітектура Близького Сходу	18
Архітектура Егейського (Крито-Мікенського) світу	23
Архітектура Античного світу. Стародавня Греція	25
Класифікація давньогрецьких храмів	30
Архітектурні ордери	41
Архітектура Античного світу. Стародавній Рим	57
Ранньохристиянська архітектура	71
Архітектура Візантії V–XV ст.	76
Середньовічна архітектура країн Азії та Північної Африки	78
Середньовічна архітектура країн Західної та Центральної Європи	88
Архітектура Дороманського і Романського періодів в Європі (V–XII ст.)	88
Архітектура і містобудування країн Західної Європи XIII–XV ст. Період готики	101
Архітектура епохи Відродження. Архітектура Ренесансу в Італії XV–XVI ст.	131
Архітектура Відродження у Франції, Іспанії та Північних країнах Європи XV–XVII ст.	148
Архітектура бароко і класицизму. Архітектура Італії XVII–XVIII ст.	156
Архітектура бароко і класицизму. Формування класицизму в провідних країнах Європи у середині XVII – на початку XIX ст.	161
Архітектура Франції XVII ст. (бароко і класицизм)	161
Архітектура Франції XVIII ст. (рококо)	164
Архітектура Франції початку XIX ст. (ампір). Архітектура Англії, Голландії, Бельгії, Німеччини і Австрії XVII – початку XIX ст.	165
Список літератури	168
Предметний покажчик	169

ПЕРЕДМОВА

Запропонований до уваги читачів “Ілюстрований словник архітектурних термінів” є навчальним посібником, який заповнює значну прогалину у професійній підготовці спеціалістів. Його підготовлено в Інституті архітектури Національного університету “Львівська політехніка” для вирішення складних проблем, що постали на сучасному етапі розвитку освіти, – для цього передовсім треба з’ясувати понятійний апарат. Словник містить терміни та поняття з архітектури і мистецтва за курсом “Історія архітектури”.

Метою викладання дисципліни “Історія архітектури” на першому та другому курсах є: вивчити найважливіші етапи розвитку архітектури народів світу відповідно до зміни суспільно-економічних формацій, а також з’ясування закономірностей розвитку функції і форми, соціальної ролі архітектури як засобів матеріальної і духовної організації життя суспільства.

Завданням дисципліни є: визначення впливу соціально-політичної та ідеологічної ситуації, що панує в певній економічній формації, на розвиток архітектури; надання відомостей про розвиток будівельної техніки і конструктивних рішень, а також про особливості архітектурно-планувальних і містобудівних прийомів основних архітектурних пам’яток та їх комплексів, поселень, міст; вивчення професійної термінології.

Лише засвоївши все прогресивне і найкраще, що створено людством, і спираючись на власні національні традиції, українські студенти зможуть зробити свій вагомий внесок у розвиток загальносвітової архітектури.

*Директор Інституту архітектури
Національного університету
“Львівська політехніка”
д-р арх., проф. Б. С. Черкес*

ВСТУП

Архітектура – термін, запозичений з грецької (“*архі*” – “головний”, “вищий ступінь”, “*тектура*” – “будівництво”). Будівельне мистецтво, яке починалось з влаштування найпростіших сховищ і примітивних культових ділянок, поступово набувало досвіду задоволення різних потреб суспільства. Цей досвід вдосканлювався разом з розвитком суспільства, в процесі якого з’являлися нові технічні можливості.

Історія архітектури дає правдиву картину взаєморозвитку конструктивних ідей, будівельного прогресу і художніх принципів. У будівельній практиці первісної людини ще не було розподілу споруди на частини, які навантажують і які несуть навантаження, але в склепінчатих профілях викопаних печер чи в підпірних стовпах житла найперші будівничі інтуїтивно відчували можливості матеріалів і заклали зародки усіх відомих сучасній людині тектонічних систем.

Накопичення будівельного досвіду доісторичної (первісної) людини підводить до функціонального розмежування конструктивних елементів і готує базу для утворення тривалих просторових схем, характерних для кожного окремого регіону.

Найпростіший тектонічний тип – стіна. Залежно від будівельного матеріалу, геофізичних і кліматичних умов житло первісної людини набуває різних конструктивних рішень. Стіни викладались з каменю, на розчині чи без нього, з висушеної на сонці чи обпаленої цегли, шарами сирого глиносолом’яної суміші, у вигляді зрубу тощо. В умовах м’якого клімату і підвищеної сейсмічності виникли каркасні типи стін. Вимоги мобільності заклали складні, решітчасті стіни степового кочового житла.

Необхідність перекрити внутрішній простір підводить до формування стійково-балкової та склепінчастої тектонічних систем. Отже, у первісному будівництві виникає тенденція до стихійного створення технічної системи, яку ми трактуємо як спосіб конструктивного поєднання елементів споруди з урахуванням природної міцності будівельного матеріалу, яку можна підкреслити художніми засобами.

Виникнення первісного мистецтва в добу пізнього палеоліту (40–30 тисяч років тому) було тісно пов’язано з усією творчою діяльністю людини. Воно наділено глибокою історичною своєрідністю, в якій поєднано естетичні та утилітарні складові. Первісне мистецтво – органічна частина життя тогочасного суспільства у всіх його проявах.